

30 LET BANKE SLOVENIJE

POZDRAVNI NAGOVOR
BOŠTJANA VASLETA, GUVERNERJA BANKE SLOVENIJE,
NA KONFERENCI „PREHOJENA POT IN SODOBNI IZZIVI“

Cankarjev dom, 11. maj 2022

Velja govorjena beseda

Spoštovana gospa predsednica,

cenjeni gosti,

dame in gospodje!

V veliko veselje in čast mi je, da vas lahko pozdravim na tej konferenci v počastitev dveh pomembnih mejnikov:

- 30. obletnice banke Slovenije in
- 15. obletnice našega članstva v Evrosistemu.

Takšni dogodki so odlična priložnost, da se ozremo nazaj na to, kar smo dosegli, in izpostavimo izzive, ki so pred nami.

Pred 30 leti je nastala centralna banka novo ustanovljene republike. In nismo bili edini – to je bilo pravzaprav vznemirljivo obdobje razmaha centralnih bank v tem delu sveta. Zato med nami z veseljem pozdravljam tudi spoštovane kolegice in kolege iz srednje in jugovzhodne Evrope.

Dame in gospodje,

Banka Slovenije si od prvega dne prizadeva za stabilnost cen in soustvarjanje ugodnega okolja za nadaljnji napredek naše države. Naš cilj je bil jasen: kmalu postati ne le uspešen del Evropske unije, temveč tudi zanesljiv član njenega jedra – evrskega območja.

Ob uveljavitvi denarne samostojnosti je bila naša naloga uvesti novo valuto. Postopek smo začeli z izdajo vrednostnih bonov in nato tolarja kot prve uradne valute Republike Slovenije.

Po desetletju vztrajnega izboljševanja stabilnosti tolarja so bile Banki Slovenije dodeljene dodatne naloge, med katerimi je bil nadzor delovanja plačilnih sistemov v državi.

Ko je Slovenija leta 2004 postala članica Evropske unije, je tudi Banka Slovenije postala članica Evropskega sistema centralnih bank. Leta, ki so sledila, so zaznamovala naša prizadevanja za vstop v evrsko območje s čim hitrejšo uvedbo evra. Uspelo nam je le tri leta pozneje, ko smo postali prva članica evrskega območja po veliki širitvi Evropske unije. Podpora in naklonjenost projektu evro sta vidna še danes: Slovenci smo ves čas med največjimi zagovorniki evra v monetarni uniji.

Po vrsti zgodovinskih dosežkov je sledila finančna in gospodarska kriza. Sloveniji še zdaleč ni bilo prizaneseno. Pokazale so se slabosti našega bančnega sistema, ki so se kopičile več kot desetletje, in znašli smo se v središču viharja.

Z veliko truda se nam je uspelo prebiti skozenj, pri tem pa smo pridobili dragocene izkušnje.

Prve so bile povezane z bančnim nadzorom. Ta je postal del skupnega interesa, podobno kot je denarna politika bila od samega začetka, združen v okviru enotnega nadzornega mehanizma. Druge so bile povezane z makrobonitetno politiko, zasnovano da zapolni vrzel med denarno politiko in politiko nadzora. Kot mnoge druge centralne banke, je Banka Slovenije prevzela vodilno vlogo pri zagotavljanju stabilnosti finančnega sistema.

Danes denarna politika, bančni nadzor in makrobonitetna politika skupaj z nalogami reševanja bank oblikujejo štiri stebre našega delovanja. V tem najdemo nekaj simbolike, saj pročelje naše stavbe krasijo prav štirje atlanti.

Dame in gospodje!

Zadnja tri desetletja so bila resnično izjemna. Bila so zahtevno, a veličastno potovanje, na katerem smo postali modrejši, močnejši in bolj samozavestni glede prihodnosti.

Žal pa se je naša odpornost kmalu znašla na preizkusu. Prvič, s pojavom zdravstvene krize, ki je postala težka preizkušnja za našo družbo in nas prisilila, da smo pretehtali temelje našega gospodarstva in življenjske navade. In drugič, zaradi uničujoče vojaške agresije Rusije proti Ukrajini, ki je povzročila dodatne težave v dobavnih verigah, energetske varnosti ter varnosti preskrbe s hrano.

Vsi ti dejavniki skupaj so spremenili okolje, v katerem delujemo. Po dolgem obdobju nizke inflacije – nekaj časa zaskrbljujoče nizke – se zdaj spopadamo z vse večjim pritiskom na cene. Kar se je začelo kot enkraten šok in stranski učinek pandemske krize ter nato uspešnega spopadanja z njo, postaja širši pojav.

Spremembi okoliščin pa mora slediti prilagoditev politik. Zato smo že začeli s postopkom normalizacije naših politik. Iz moje osebne izkušnje:

- iz preteklih inflacijskih epizod v Sloveniji in drugih državah v tem delu Evrope,
 - s tem, kako se lahko šok spremeni v bolj razširjen pojav in
 - kako težko je usmerjati inflacijska pričakovanja in gibanja,
- bom podpiral nadaljnje ukrepanje. Še hitreje, da se izognemo nadaljnji širitvi inflacije.

Naraščajoča inflacija pa ni edini izziv, s katerim se soočamo. Nismo izolirani od in neobčutljivi do širših trendov okoli nas. V mislih imam:

- pospešeno digitalizacijo naše družbe, vključno s finančnim sektorjem,
- demografske spremembe in
- podnebne spremembe.

Gre za teme, ki jim posvečamo precej pozornosti. Pri podajanju usmeritev za delovanje tudi nemalokrat prevzamemo vodilno vlogo.

V današnjih razpravah, ki sledijo, bodo imeli naši cenjeni gosti veliko priložnosti za refleksijo, analizo preteklih treh desetletij in predstavitev svojih pogledov na izzive, ki so pred nami.

Pred tem pa z velikim veseljem predajam besedo predsednici Christine Lagarde, da z nami deli svoje misli.